

Parlamentul
Republicii Moldova

DCY-01 nr. 45
11 februarie 2025

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole (nr. 382 din 18.12.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii cu privire la actele normative nr.100/2017 și comunică următoarele.

Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu *titlu de inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova*, conform prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului, fiind aprobat prin Decizia protocolară nr.51.2 din 18.11.2024.

2. Potrivit Notei informative, proiectul de lege se bazează pe necesitatea alinierii legislației naționale la prevederile Regulamentului (UE) 2021/2115 și Regulamentului (UE) 2021/2116, care stabilesc cadrul pentru finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune (în continuare - PAC). Aceste regulamente sunt esențiale pentru asigurarea unui sistem coerent de gestionare a fondurilor și a intervențiilor agricole, asigurând totodată coerența cu obiectivele politicii agricole comune a Uniunii Europene.

Totodată, elaborarea proiectului legii este prevăzută în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin H.G. nr.887/2023, precum și în Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024-2027, aprobat prin H.G. 829/2023.

3. Conform obiectului juridic de reglementare, proiectul de lege se atribuie la categoria legilor organice, adoptarea cărora ține de competența Parlamentului, potrivit art.10 din Legea nr.100/2017 și art.72 din Constituție.

4. Cu referire la dosarul de însoțire a proiectului de lege, urmează a se concretiza informațiile privind efectuarea analizei impactului de reglementare, conform prevederilor art.31 alin.(3) din Legea nr.100/2017.

Obiecții de ordin tehnico-juridic și redacțional

Fără a diminua importanța și necesitatea proiectului de lege, precum și ținând cont de scopul transpunerii legislației UE în cadrul normativ național, atenționăm asupra unor neconcordanțe de ordin tehnico-juridic și redacțional.

1. Referitor la denumirea proiectului de lege.

Denumirea proiectului de lege *permite tălmăciri diferite în sensul de adoptare a unei legi organice în domeniul politicii agricole*, în raport cu reglementările art.24 alin.(1) din Legea nr.100/2027. Potrivit acestora, *documentele de politici, fără a fi acte normative*, sânt instrumente de decizie care abordează problemele existente într-un anumit domeniu, ce definesc căile de soluționare a problemelor respective și descriu impactul așteptat asupra statului și societății. Documentele de politici pot prevedea elaborarea proiectelor de acte normative. Potrivit alin.(5) din același articol documentele de politici se aprobă prin hotărâre de Guvern, însă, în cazul în care implementarea acestor politici presupune implicarea unor autorități administrative care nu se află în subordinea Guvernului, documentele de politici sânt aprobate de către Parlament. Totodată, alin.(2) al art.24 prevede că la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de politici se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative.

În cazul în care se dorește atribuirea proiectului la categoria de legi organice, textul și conținutul acestuia urmează a fi revăzute și redactate ținând cont de tehnica și limbajul juridic specific domeniului reglementat și domeniilor conexe, precum și de caracterul normelor juridice. În acest sens, normele juridice ale proiectului de lege urmează a fi examinate suplimentar prin prisma principiilor activității de legiferare prevăzute la art.3 din Legea nr.100/2017. În special, se va ține cont de principiile legalității și echilibrului între reglementările concurente, principiile oportunității, coerenței, consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice, asigurării transparenței, publicității și accesibilității.

2. La art.1:

- alin.(1), textul "(în continuare – politica agricolă)" după textul "Strategiei securității naționale a Republicii Moldova" poate permite tălmăciri diferite privind atribuirea acestuia exclusiv documentului respectiv de politici publice. Considerăm că noțiunea de "politică agricolă" urmează a fi definită în sensul legii (la art.4 din proiect) sau reglementată în textul art.1 într-un mod clar și explicit, pentru a se exclude tălmăcirile diferite și contradictorii;

- reieșind din reglementările *alin.(2) al art.1* care prevede că "Prezenta lege reglementează sprijinul finanțat din FNDAMR pentru intervențiile specificate în PSPA, aprobat de Guvern pentru o perioadă de șase ani", se impune necesitatea de substituire a cuvintelor "politică agricolă" din denumirea legii cu cuvintele "*sprijinul finanțat din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural*", conform cerințelor art.42 alin.(2) din Legea nr.100/2017.

3. La art.2:

- lit.b), norma de trimitere la Acordul de la Paris nu este completă și urmează a fi concretizată cu numărul legii de ratificare, conform prevederilor art.55 alin.(5) din Legea nr.100/2017, după cum urmează: "ratificat prin Legea nr.78/2017";

- la lit.d), cuvintele "asigurarea transpunerii aquis-ului Uniunii Europene" se vor substitui cu cuvintele "asigurarea transpunerii legislației UE", conform prevederilor Legii nr.100/2017.

4. La art.3:

- la lit.f), urmează a se concretiza categoriile de subiecți care urmează a fi obiect al realizării unui obiectiv specific, întru evitarea unor interpretări diferite și contradictorii, inclusiv din perspectiva criteriilor și procedurii de atribuire la categoriile respective;

- la determinarea obiectivelor specifice și indicatori urmează a se ține cont de riscurile unor tălmăciri diferite și contradictorii a prevederilor art.3 din proiect în raport cu obiectivele stabilite prin Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030, aprobată prin H.G. nr. 56/2023, în cazul în care textul legii nu include exhaustiv toate obiectivele. Considerăm că obiectivele specifice urmează a fi stabilite prin documentul de politici respectiv, dar nu în textul legii.

5. La art.4:

- în noțiunea "beneficiar" la lit.a), definiția utilizează noțiunea de "*organism de drept public sau privat*", care necesită a fi argumentată, ținând cont de reglementările art.1 din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care definește noțiunea de "autoritate/instituție bugetară", drept *entitate de drept public* care, conform actelor de constituire, este finanțată de la bugetul local, iar art.1 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale definește noțiunea de "autoritate/instituție bugetară", drept entitate de drept public care, conform actelor de constituire, este finanțată de la bugetele componente ale bugetului public național.

Această obiecție este valabilă și pentru alte norme prevăzute în proiectul de lege, inclusiv noțiunea "organism intermediar", cu referire la "organismele regionale sau locale", "organismele de dezvoltare regională";

- definiția noțiunii "cheltuieli publice", conține referințe la "**bugetul unor organisme de drept public**" sau "**bugetul unor asociații de autorități publice sau de organisme de drept public**". Întru asigurarea unei înțelegeri corecte și fără echivoc a definiției respective, urmează a se concretiza ce asociații se au în vedere exact, ținând cont de prevederile cadrului normativ în vigoare.

Cadrul normativ în vigoare al Republicii Moldova nu definește și nu utilizează noțiunea de *organism de drept public*, care necesită a fi definit în contextul reglementărilor propuse în proiectul de lege. Este important de reținut că Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, care delimitează competențele și responsabilitățile în domeniul finanțelor publice, atribuie la *entitățile de drept public* autoritatea de drept public, autoritatea/instituția bugetară, autoritatea bugetară independentă/autonomă, autoritatea/instituția publică la autogestiune.

Cu referire la *asociațiile de autorități publice*, menționăm Legea nr.17/2023 cu privire la *asociațiile de dezvoltare intercomunitară*, care reglementează raporturile juridice ale acestora ca *asociații nonprofit*, apolitice, cu statut de persoană juridică, înființată, în condițiile legii, de două sau mai multe unități administrativ-teritoriale în vederea realizării în comun a proiectelor de dezvoltare de interes local sau regional ori în vederea furnizării/prestării în comun a serviciilor publice;

- la noțiunea "*exploatație*", definiția de "*ansamblul unităților utilizate*" pentru activități agricole și gestionate de un fermier, urmează a fi concretizată pentru a exclude tălmăcirile diferite și contradictorii în raport cu definiția similară prevăzută la art.3 din Legea nr.71/2023 și noțiunea de "exploatație agricolă", definită la art.2 din Legea nr.105/2024 cu privire la rețeaua de colectare a informațiilor contabile agricole. Definițiile acestor noțiuni se referă la *unitățile economice* și la *unitățile tehnico-economice*;

- noțiunea "*exercițiul financiar*" prevede instituirea unui *exercițiu financiar diferit de anul calendaristic*, care începe la data de 16 octombrie a anului calendaristic în curs și se finalizează la data de 15 octombrie a anului calendaristic următor. Urmează a se examina și concretiza *reglementarea unui termen diferit specific domeniului* dat prin prisma reglementărilor cadrului normativ în vigoare, care urmează a fi modificat în vederea asigurării aplicabilității proiectului de lege. În acest sens, urmează a se preciza în ce măsură această noțiune va avea efect asupra reglementărilor în domeniul contabilității, domeniul fiscal, etc., și cum va fi asigurată concordanța dintre reglementările concurente;

- la noțiunea "*finanțări forfetare*", definiția urmează a se concretiza în final, deoarece nu este clar din ce procentaj se calculează, la ce se referă, sensul nu este finalizată;

- noțiunea de „*neregulă*”, definită ca "*orice încălcare a unei dispoziții de drept, ca urmare a unei acțiuni sau omisiuni care poate sau ar putea prejudicia bugetul FNDAMR prin cheltuieli nejustificate sau utilizate contrar destinației*", nu este în concordanță deplină cu cadrul normativ național. Aceasta diferă de definiția prevăzută la art.16 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, care reglementează mai detaliat criteriile de identificare a cheltuielilor nejustificate. Se recomandă coordonarea acestei definiții cu normele existente pentru a evita contradicții și interpretări diferite în aplicare.

- la noțiunea "*repararea unei neconformități*", definită drept, *nerespectarea aceleiași cerințe sau a aceleiași standard*, constatată de mai multe ori pe parcursul unei perioade de trei ani calendaristici consecutivi, cu condiția că beneficiarul *să fi fost informat cu privire la o neconformitate anterioară* și, după caz, să fi avut posibilitatea să ia măsurile necesare pentru a remedia neconformitatea anterioară respectivă. Urmează a se concretiza care este diferența dintre 1) orice neregulă/încălcare a unei dispoziții de drept și 2) nerespectarea cerinței sau standardului, care sunt stabilite și sau aprobate conform normei de drept și care au caracter obligatoriu. Nu este clar determinat gradul de prejudiciu. Totodată, reglementarea privind existența unei informări anterioare cu privire la neconformitatea și necesitatea de remediere, urmează a fi expusă într-un limbaj juridic accesibil, utilizat în cadrul normativ național. Procedura aplicabilă urmează a fi prevăzută în textul proiectului de lege, iar noțiunea completată cu o normă de trimitere la aceasta.

În contextul reglementărilor proiectului de lege și prin prisma obiecțiilor expuse la art.4, atenționăm asupra necesității de reglementare în cadrul normativ național a normelor juridice de drept material și de drept procedural privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, similar actelor normative adoptate de statele membre ale UE.

Un exemplu în acest sens poate fi Ordonanța de Urgență nr.66/2011 a României, cu modificările ulterioare, prin care sunt definite noțiunile aferente raporturilor juridice ce constituie obiect de reglementare a proiectului de lege. A se vedea noțiunile: neregulă, fonduri europene, fonduri naționale aferente fondurilor europene, autorități cu competențe în gestionarea fondurilor europene, autorități de certificare, activitatea de stabilire a creanțelor bugetare rezultate din nereguli, donator public internațional, etc., precum și reglementările privind reguli și principii ce stau la baza implementării cadrului normativ, nu doar în domeniul politicii agricole.

La art.5, cuvintele "Derogări în cazuri de" urmează a fi omise, ca fiind de prisos.

La art.8 alin.(2), cu referire la măsurile de urgență, este necesar a se concretiza modul de constatare a unei măsuri de urgență, prin indicarea actului și competenței de adoptare. Potrivit art.13 alin.(1) din Legea nr.306/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, Guvernul stabilește criteriile de calificare și recunoaștere a unei situații drept circumstanță catastrofală în agricultură, generată de fenomene climatice nefavorabile, boli ale animalelor, incidente de mediu, dezastre naturale sau evenimente catastrofale, precum și de alte situații asemănătoare.

Totodată, cuvintele "pot deveni eligibile" utilizat în textul alin.(2) și cuvintele "pot fi eligibile" utilizate în textul alin.(4) conferă normelor caracter imprevizibil și discreționar.

La art.10, alin.(1) prevede abilitarea Guvernului cu dreptul de desemnare a unei *autorități de management* responsabile de: acordarea, revizuirea și retragerea acreditării Agenției de plăți; de îndeplinire a sarcinilor atribuite autorității de management în temeiul prezentului capitol. Urmează a se concretiza dacă se are în vedere autoritatea de management prevăzută în H.G. nr.338/2020 cu privire la Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă sau *coordonatorul sectorial* în sensul H.G. nr.377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe. Propunem denumirea exactă a autorității de management, în scop de rigoare juridică și întru respectarea principiilor accesibilității, oportunității, coerenței, consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice stabilite la art.3 din Legea nr.100/2017.

La art.11:

- la alin.(1), cu referire la statutul Agenției de plăți, care este o *autoritate publică administrativă*, responsabilă cu gestionarea și controlul cheltuielilor menționate la art.7, *care poate delega îndeplinirea unor atribuții*, urmează a se examina suplimentar și concretiza aspectele privind delegarea atribuțiilor. Cadrul normativ în vigoare nu reglementează posibilitatea de delegare a atribuțiilor sale de către Agenția de plăți în calitate de autoritate a administrației publice. Potrivit art.14 alin.(3) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate stabilește că agenția este o structură organizațională separată în sistemul administrativ al unui minister, care se constituie pentru exercitarea funcțiilor de gestionare a anumitor subdomenii sau sfere din domeniile de activitate a ministerului. Totodată, legea menționată nu reglementează posibilitatea de delegare a atribuțiilor acesteia. Iar în cazul în care proiectul de lege nu prevede reglementări exprese privind condițiile minime de acreditare a Autorității de plăți, procedura de aplicare nu este clară și normele aferente din proiectul de lege nu întrunesc criteriile de calitate a actului normativ, menționate în H.C.C. nr.10/2016. Considerăm că norma juridică respectivă necesită a fi concretizată și argumentată suplimentar întru asigurarea respectării principiilor oportunității, coerenței, previzibilității și stabilității actului normativ, stabilite la art.3 din Legea nr.100/2017;

- la alin.(3), cu referire la controlul *operațiunilor de intervenție publică* de care *răspunde și poartă responsabilitatea generală în domeniul respectiv*, urmează a se concretiza sau defini, care sunt operațiunile respective, întru evitarea unor tălmăciri diferite și contradictorii; de asemenea urmează a se stabili limitele exacte de responsabilitate ale Agenției de plăți, pentru a exclude riscurile unor interpretări diferite și contradictorii;

- *la alin.(4)* nu este clar, ce fel de schimbări se au în vedere, care este perioada de realizare, precum și care sunt criteriile de determinare a nivelului de gravitate a problemei. Considerăm că norma juridică nu întrunește pe deplin criteriile de calitate a legii și conține elemente de coruptibilitate, oferind autorității de management dreptul discreționar de a decide asupra unor situații, care trebuie să fie obiect de reglementare a unor norme juridice de drept material și de drept procedural stabilite prin lege.

În contextul normelor de modificare prevăzute la art.66, care stabilesc abrogarea parțială pentru anumite articole ale Legii nr.71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural din data intrării în vigoare a prezentei legi și abrogarea totală a legii respective de la 31.12.2031, se impune necesitatea unor concretizări în textul proiectului de lege. Astfel, normele juridice de drept material și de drept procedural privind statutul, competențele și procedurile aplicabile Agenției de plăți, precum și privind stabilirea responsabilităților acesteia în cazul *neîndeplinirii condițiilor de acreditare* urmează a fi reglementate prin lege. În cazul abrogării normelor juridice primare de reglementare a activității Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, stabilite prin Legea nr.71/2023, se va crea riscul apariției unui vid legislativ, care nu este în măsură să asigure temeinicia actului normativ secundar. Actele normative secundare nu vor produce efecte juridice fiind adoptate în temeiul legii abrogate conform art.66 din proiect. Totodată, urmează a se concretiza în *ce constă responsabilitatea generală a Agenției de plăți în domeniul respectiv în calitatea sa de autoritate publică administrativă, responsabilă cu gestionarea și controlul cheltuielilor menționate la art.7.*

La art.12, care reglementează *organismul de certificare* și care va fi o entitate de audit publică sau privată. Atenționăm că denumirea articolului și conținutul acestuia necesită a fi ajustate, reieșind din sensul atribuit normelor de reglementare. Astfel, nu este clar, de ce *entitatea de audit* care se abilitază cu competența de emiteră a unui *aviz*, redactat în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, se numește *organism de certificare* și *organism de audit public* sau *privat*. Cu referire la organismul de audit public, urmează a se examina concordanța competențelor de certificare/avizare a autorității respective, conform cadrului normativ în vigoare, întru evitarea tălmăcirilor diferite și contradictorii. A se vedea în acest sens art.79 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și art.8 alin.(6) din Legea nr.260/2017 Curții de Conturi a Republicii Moldova.

Considerăm că normele de reglementare urmează a fi revăzute și concretizate întru asigurarea unei înțelegeri corecte, ținând cont de limbajul juridic utilizat în cadrul normativ în vigoare. În lipsa unor reglementări clare privind competențele entității de audit public menționate în proiectul de lege aferente entității auditate concret determinate, normele de reglementare au un caracter discreționar, conținut evaziv și interpretabil, nefiind respectate pe deplin criteriile de calitate a actului normativ, menționate în H.C.C. nr.10/2016, precum și principiile activității de legiferare stabilite la art.3 alin.(1) lit.c) și lit.d) și alin.(4) alin.(1) din Legea nr.100/2017.

La art.13:

- *denumirea articolului* nu corespunde conținutului și urmează a fi expusă în următoarea redacție: "Responsabilitatea Autorității de management";

- articolul este constituit dintr-un singur alineat care nu necesită a fi numerotat;

- *la lit.e*), se stabilește responsabilitatea Autorității de management de probare a modalităților și procedurilor pentru controalele care stau la baza declarației de gestiune a Agenției de plăți, precum și privind structura și formatul acestei declarații. Din conținutul proiectului de lege nu este clar ce reprezintă această declarație și care este valoarea juridică și procedurală a acesteia în procesul de aplicare a legii. Proiectul de lege urmează a fi completat cu reglementările de rigoare, în scopul asigurării plenitudinii reglementării normelor juridice, respectării principiului securității raporturilor juridice, precum și întru respectarea principiilor oportunității, coerenței, consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice, stabilite la art.3 alin.(1) lit.d) din Legea nr.100/2017;

- *la lit.f*), urmează a se concretiza la care condiționalități se referă norma de reglementare, cu utilizarea normei de trimitere la elemente structural din proiect;

- *la lit.g*), urmează a se concretiza sarcinile care pot fi delegate de către Autoritatea de management unor organisme intermediare, cu utilizarea unei norme de trimitere, după caz. Acestea urmează a fi reglementate expres în lege pentru a exclude apariția unor tălmăciri diferite în raport cu capacitatea efectivă a acesteia de exercitare a atribuțiilor sale funcționale, inclusiv prin prisma gestionării eficiente a cheltuielilor destinate activității de intermediere de către organismul intermediar;

- *la art.23 alin.(3) lit.b*), norma de reglementare care prevede că unul din modurile de stabilire a cuantumurilor aferente formelor de sprijin sunt *proiectele de buget stabilite de la caz la caz și convenite ex ante de organismul care selectează operațiunea*, necesită a fi explicată și concretizată ținând cont de cadrul normativ în vigoare. Deși redacția proiectului de lege este preluată din actul normativ transpus, acesta poate fi explicată suplimentar, întru evitarea unor tălmăciri diferite și contradictorii. Astfel, nu este clar care este organismul care selectează operațiunea și care proiectele de care bugete sunt elaborate de la caz la caz.

La art.24, alin.(3) stabilește că alocațiile financiare indicative stabilite în conformitate cu alin. (1) și (2) nu împiedică utilizarea fondurilor prevăzute în aceste alocații financiare indicative pentru alte intervenții, fără a modifica PSPA, dar reieșind din nivelul de priorizare a intervențiilor cu redirecționarea către intervențiile cu priorizare înaltă, sub rezerva îndeplinirii unor condiții. În contextul condițiilor menționate în proiect, atenționăm asupra examinării suplimentare a riscurilor legate de aprecierea modului de interpretare a prioritizărilor și posibilităților de utilizare a alocațiilor respective pentru alte intervenții din domeniul dezvoltării rurale sau pentru intervenții sectoriale, conform lit.b) și lit.c). Întru excluderea unor tălmăciri diferite, urmează a se examina riscurile de interpretare în procesul de aplicare a normelor menționate în raport cu sancțiunile de drept penal prevăzute la art.240 din Codul penal, ținând cont de modificările propuse prin Proiectul de lege nr.13/2025 pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene), adoptat de către Parlament în I lectură pe data de 30.01.2025. În scopul transpunerii art.3 alin.(2) lit.a) pct.(iii) lit.b) pct.(iii) din Directiva (UE) 2017/1371 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene prin mijloace de drept penal, prin care sunt considerate drept fraude acțiunile de „utilizarea necorespunzătoare a unor astfel de fonduri sau active în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate inițial.” Astfel, la art.240 din Codul penal se prevede stabilirea pedepsei penale pentru utilizarea în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate inițial a mijloacelor din împrumuturile interne sau din fondurile externe, a

subvențiilor, a donațiilor, a ajutoarelor umanitare, a granturilor ori a creditelor. Prin urmare, dreptul de utilizare a fondurilor pentru "alte intervenții din domeniul dezvoltării rurale" și "intervenții în alte sectoare" permit tălmăciri diferite în sens larg și nu corespund cerințelor de securitate juridică raporturilor juridice reglementate.

La art.29, norma de reglementare au caracter general, permisiv, ambiguu ce nu permite modul de apreciere cum se justifică corespunzător existența de motive imperioase de urgență, determinarea domeniilor sau situațiilor specifice la care se referă, a problemelor ce se atribuie la specifice. Deși din obiectul de reglementare al proiectului de lege se deduce că acestea se referă la domeniul agricol și de dezvoltare rurală, competența Guvernului de adoptare a hotărârii privind aplicarea unor măsuri de urgență necesită a fi dezvoltată și reglementată clar și explicit în textul proiectului de lege, cu utilizarea normelor de trimitere la actele normative în vigoare relevante.

La art.30, care reglementează termenul de depunere și de examinare a cererii de acordare a sprijinului din FNDAMR, rezultă că inițiativa de depunere a cererilor este unilaterală și dreptul de a depune a cererii apare doar urmare lansării unui apelul prin act administrativ al autorității de management. Din conținut rezultă că autoritatea de management se autosesează cu privire la necesitatea de lansare a apelului, însă fără a fi condiționată de existența unor condiții sau a unei proceduri stabilite de lege, a unei hotărâri de guvern adoptate în acest sens, sau la solicitarea subiecților de drept (fermieri) în cazul apariției unor situații sau probleme specifice. Acestea pot fi deduse din conținutul proiectului de lege supus examinării, însă, concretizarea aspectelor menționate este necesară în scopul determinării corecte a mecanismului de implementare a reglementărilor proiectului de lege și asigurării transpunerii corecte a scopurilor propuse prin acte normative secundare.

La art.32, alin.(4) lit.b) prevede că cererea de acordare a sprijinului este respinsă dacă fermierul sau alt beneficiar a atins *rata maxima anuală* a sprijinului financiar. Atenționăm că proiectul de lege nu prevede o noțiune și nu conține reglementări privind rata anuală a sprijinului financiar. Noțiunea "rata sprijinului" definită la art.4 din proiect se referă la ponderea contribuției cheltuielilor publice la o operațiune, fără a o condiționa de acțiunea în timp sau de mărimea minimă sau maximă. Astfel, norma are caracter ambiguu, discreționar și nu corespunde celor trei criterii de calitate a actului normativ.

La art.32:

- la alin.(1) urmează a se concretiza asigurarea protecției eficace a intereselor financiare a cărui subiect se are în vedere, deoarece interese financiare au toți subiecții legii. Urmează a se concretiza dacă se au în vedere finanțele publice alocate de la bugetul de stat prin intermediul FNDAMR;

- la alin.(1) lit.a), textul normei de reglementare necesită a fi revăzut sub aspect redacțional. Astfel, nu este clar care este "nivelul beneficiarilor", de ce controalele sunt "completate" cu alte controale la fața locului și la distanță cu ajutorul tehnologiei și care este procedura, ordinea de efectuare a controalelor. Aspectele invocate urmează a fi examinate prin prisma prevederilor Legii nr.131/2012 privind controlul de stat și a respectării principiilor și procedurilor stabilite de această lege, întru asigurarea respectării principiilor oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice, stabilite la art.3 din Legea nr.100/2017;

- la lit.d) și lit.e) norme de reglementare au caracter sugestiv nespecific limbajului juridic și stilului unei legi și presupun adoptarea unor norme juridice suplimentare care să asigure reglementarea concretă și implementarea acestora. Iar

cuvintele "dacă este nevoie" în raport cu acțiunile întreprinsă de o autoritate, care nu este specificată în text, la constatarea existenței unei nereguli permit o abordare discreționară din partea autorităților în raport cu subiecți și situații diferite. Normele de reglementare ale alin.(1) au caracter declarativ, deoarece nu este clar cărei autorități se adresează și la care categorie de acte normative se referă, lăsând loc pentru interpretări diferite și contradictorii;

- la alin.(4) și (5) urmează a se indica actul normativ prin care se prevede stabilirea de "dispoziții" care garantează că nu sunt aplicate sancțiuni pentru situațiile menționate în text. Considerăm că normele juridice urmează a fi revăzute sub aspect redacțional. Astfel, norma de dispoziție a alin.(5) urmează să prevadă în mod expres că "Nu sunt pasibile de sancționare următoarele cazuri de neconformitate:..";

- la alin.(7) urmează a se concretiza, care autoritate este competentă să decidă asupra caracterului erorii, omisiunii dacă acestea au fost făcute cu bună credință. Norma juridică are caracter discreționar în raport cu determinarea drepturilor subiecților care depun cereri de sprijin de către autoritatea competentă;

- la alin.(8) cuvântul "Reclamațiile" se va substitui cu cuvântul "Petițiile", conform noțiunii definite la art.9 alin.(1) din Codul administrativ la care se face trimitere în text.

La art.33:

- la alin.(2), urmează a se concretiza care este autoritatea competentă de efectuare a controalelor, în scopul asigurării unui grad de precizie juridică și redacțională și respectării principiului securității juridice. Cuvintele "întreaga populație de solicitanți" propunem să fie substituite cu cuvintele "numărul total de beneficiari";

- alin.(3), la fel, necesită a fi revăzut sub aspect stilistic și redacțional, ținând cont de uzanțele tehnico-juridice și redacționale aplicate normelor de dispoziție privind adoptarea de către Guvern a actelor normative de reglementare a modului de aplicare a legii pentru diferite categorii de subiecți.

La art.34, norma de reglementare urmează a fi revăzută și concretizată prin specificarea actului administrativ și a autorității competente avute în vedere, precum și a categoriei de avantaj care nu se acordă urmare "creării în mod artificial a condițiilor necesare". Acțiunile întreprinse de subiecți cu scop de însușire ilicită sau delapidare a mijloacelor fondului sunt pasibile de răspundere contravențională sau penală și urmează a fi exprimate cu utilizarea limbajului specific domeniilor respective.

La art.35, urmează a se explica suplimentar necesitatea evidențierii domeniului de control în sectorul vitivinicol din întreg spectrul de reglementare, în scopul înțelegerii necesității și oportunității normelor. Această obiecție este valabilă și pentru art.36 alin.(3) care dublează norma art.35, însă, nu o clarifică. Cuvintele "în măsura în care este necesar", permit tălmăciri diferite, inclusiv în partea ce ține de utilizarea sistemului integrat pentru gestionarea intervențiilor din sectorul vitivinicol. În redacția propusă, sensul normei juridice poate fi diferit de scopul inițial atribuit de autori și urmează a fi examinat suplimentar.

La art.39:

- alin.(3) conține o normă cu caracter discreționar care conferă dreptul autorității de management de a adopta liste a intervențiilor care nu sunt adecvate pentru controale ex-post suplimentare sub forma verificării documentelor comerciale.

Criteriile de determinare în ce măsură sunt adecvate intervențiile pentru a fi exceptate de la control urmează a fi stabilite prin lege;

- *la alin.(5)*, norma în partea ce ține de dreptul de acces al beneficiarului la informațiile referitoare la *terenurile pe care intenționează să le utilizeze*, urmează a fi concretizată, întru evitarea unor tălmăciri diferite privind apartenența terenurilor altor subiecți de drept la momentul solicitării informației. Urmează a se concretiza cine determină care informații sunt relevante a fi prezentate unei persoane terțe și în ce măsură acestea le privesc.

La art.40, urmează a se examina concordanța normelor prevăzute cu prevederile cadrului normativ în domeniul reglementării activității de întreprinzător și cu principiile de bază în domeniu. *La alin.(2)* urmează a se concretiza categoriile de subiecți care se atribuie la persoane asociale și care se atribuie la persoane fizice și juridice relevante pentru realizarea controalelor încrucișate.

La art.41 alin.(1) și (2) cuvintele "atunci când este cazul" și *la alin.(2)* cuvintele "în cazurile corespunzătoare", urmează a fi omise din text, ca fiind de prisos și având caracter discreționar și coruptibil.

La art.42:

- *la alin.(1)* urmează a se concretiza că controalele vor fi efectuate în conformitate cu prevederile Legii nr.131/2012 privind controlul de stat, în scop de rigoare juridică;

- *la alin.(2) lit.b)* urmează a se concretiza până la ce dată, în ce termen se prezintă și se publică raportul.

La art.48 alin.(2), norma de reglementare nu este clară și urmează a se concretiza dacă se are în vedere că Autoritatea de management are acces la sistemele de control al altor autorități publice precum Serviciul fiscal de Stat și Casa Națională de Asigurări Sociale în scopul efectuării verificării conform capitolului, cu stabilirea limitelor de acces, după caz.

Totodată, urmează a se reglementa schimbul de informații și/sau accesul altor autorități, instituții publice la sistemele gestionate de Autoritatea de management și Agenția de plăți.

La art.50, denumirea articolului se va completa cu cuvântul "sociale", în contextul reglementărilor Secțiunii a 5-a.

La art.66:

- *la alin.(1) și alin.(2)*, în contextul normelor juridice de abrogare treptată a prevederilor Legii nr.71/2023, din punct de vedere tehnico-juridic, observăm riscul creării unui vid legislativ referitor la reglementarea activității propriu-zise a Agenției de plăți, precum și de gestionare a FNDAMR, care în prezent sunt reglementate de Legea nr.71/2023. Proiectul de lege urmează să prevadă adoptarea unui act normativ de reglementare a activității Agenției de plăți până la data abrogării;

- *la alin.(3)* urmează a se prevedea expres caracterul normei *de derogare* de la prevederile alin.(2) al art.66. Totodată, constatăm adoptarea unor norme tranzitorii care permit acțiunea ultraactivă a actului normativ abrogat. Aspectul dat urmează a fi examinat prin prisma prevederilor art.73 din Legea nr.100/2017, care stabilește condițiile în care actele normative pot ultraactiva, în mod excepțional.

La art.67 alin.(1), data intrării în vigoare a legii urmează a fi revăzută, deoarece a fost depășită și nu poate avea caracter retroactiv, conform prevederilor art.73 alin.(3) din Legea nr.100/2017.

Pentru a fi obiect de examinare în cadrul ședinței plenare a Parlamentului proiectul de lege urmează a fi examinat suplimentar și definitivat, ținând cont de obiecțiile expuse în prezentul aviz. Oportunitatea adoptării proiectului de lege ține de competența exclusivă a Legislativului.

Malai **Tatiana MALAI,**
Șef adjunct Direcție generală

Ex.: I. Gălușcă
Tel. 579